

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Franjo Neubauer.

Najlepši god.

Zori se, prebuja se Avstrija kakor devotka, ovenčana v sanjah poročni je gledala dan. Budí se in gleda: — „so varale sanje prelepe? Te ni še? — Kedar boš najlepši moj god praznovan?“

Prebuja se cesar: — o krasni je sanjal družici, v triumfu nevesto mu peljal nasproti je — mir! „Ah, Avstrija, ali zares si pokojna kot nekdanj? Zares tvoja sreča odslej tudi moje bo vir?“ —

Še ni je vesele novice, še ni ga golobčka, da z vejico v kljuno kot rajski glasnik prileti. Še kri se pretaka v potokih kot občna povodenj, čez njo pa spustiti golobček miru se boji. —

Zasanjaj še, Avstrija, tvoji častilci čuječi nad tvojo krasoto bedé ljubosumno, zvesto. Navdušeni kliči milijonov tačas te vzbudijo, ko zarja nebésa otvóri nam z zlato rokó.

Zasnívaj, naš cesar, še lepše, še slaje zasanjaj, pričaraj Ti noč Tvoj najlepši, najslávnejši god, ko v miru zedinjen boš z Avstrijo dražestno svojo, na svatbo pa hitel za ródom bo srečen Ti rod!

LISTEK.

Inultus (Nemaščevan).

Praška legenda. - Prosto po Zeyerju prevel Silvin Leander. (Dalje.)

„Da je temu res tako, vam hočem razložiti. Eden izmed najmogočnejših, v rokah katerega je usoda te dežele, hočemo ga imenovati dona Baltazarja; on je namreč Španec, obiskuje mojo hišo. Moja rodovina je bila od nekdanj njegovemu rodu dolžna veliko hvale in to je bilo tudi vzrok, da smo prišli na Češko. Don Baltazar obiskuje torej mojo hišo. Za-me je velika čast, čeprav majhno veselje, kajti njegove temne, peklenske oči vzbujajo v meni nek neznan strah. Nekoč sem govorila v pričujočnosti dona Baltazarja o mojem vstvarjanju umirajočega Kristusa, čeprav previdno in mu nisem priznala, kakor vam, da ne verujem v njega. Don Baltazar me je drugi dan poklical v svojo palačo, v čegar kraljevskih sobanah vlada kraljevska veličina. Peljal me je v svoj, zlata se blesteč oratorij, kjer je doslej stal prazen oltar, in mi je

Praznujmo god!

To prošnjo le vsliši Večni:
Zjasni zvezde Mu temne!
S. Gregorčič.

Še nekaj dni, pa bo napočil 86. godovni dan našega velikega državnega Očeta, presvitlega cesarja FRANCA JOŽEFA I.

Z zlatimi črkami je zapisano v globini srca vsakega avstrijskega državljana to ime in s ponosom in ljubeznijo ter otroško udanostjo je izgovarjamo.

Zlasti slovenski narod je že neštetokrat pokazal brezmejno ljubezen, udanost in zvestobo svojemu vladarju.

„Le vprašaj gore, dole, griče,
Zvestobe naše vsi so pričel!“

pel je naš Simon Gregorčič.

Da, zvestoba in udanost do presvitlega cesarja in do prevzvišene vladarske rodovine vsacega Slovenca je brezmejna, kakor je brezmejno število zvezd na nebu, trdna, kakor kraška skala in neomajna kakor stoletni hrast, ki kljubuje sredi poljan viharjem. Saj je ta ljubezen in zvestoba vsakemu prirojena. Narod slovenski je globoko veren in ker je veren in udan Bogu, ljubi tudi svojega cesarja in mu je zvest in udan z vso dušo, z vsem srcem.

Saj je naš presvitli cesar pa tudi vreden vse ljubezni!

Že 68 let vlada našo mogočno državo slavno in previdno, s skrbjo in ljubeznijo, da z občudovanjem zre nanj ves svet. Že mnogo nad pol stoletja nam je dober in udan, kakor zamore biti le oče svojim otrokom. Zato Ga pa tudi ljubimo z otroško ljubeznijo in udanostjo in dan na dan pošiljamo pred prestol Vsevečnega goreče prošnje zanj:

„Bog ohrani, Bog obvari
nam cesarja, Avstrijo!“

68 let! — Dolga pot, ko bi Mu bila posejana le s cveticami, ko bi ga spremljale na njej le sreča in radost! O, kako dolga mora biti še-le ta pot zanj, ki Mu je naklonila Božja previdnost toliko bridkosti, skrbi in težav; ko se v Njegovi vladarski kroni lesketa toliko biserov-solz, ko je ranilo Njegovo očetovsko dobro in usmiljeno

sree toliko bridkih udarcev! Saj je sam vzdihnil, ko je klečal ves potrpt pod udarci bridke usode ob mrtvaškem odru, na katerem je zasnivala večni senj preblaga pokojna cesarica Elizabeta: „Moj Bog, ničesar mi ni bilo prihranjenega!“

In ne bomo pozabili Slovenci prebridkih velikonočnih dni 1. 1895., ko je ječala naša Ljubljana pod potresnimi razvalinami. Takrat je zapustil cesarski prestol tudi naš presvitli cesar ter je prihitel med udane mu Slovence. In opazujoč nesrečo, ki nas je zadela in gledajoč solze, ki so se nam lesketale na licih, zaplakal je tudi sam z nami in nas očetovsko-milo tolažil.

Kdo presteže vzdihne, ki jih je pošiljal presvitli cesar pred prestol Vsevečnega za svoje otroke-državljanke, in kdo presteže solze, ki jih je potočil, ko so trle razne nesreče Njegove narode?

Koliko bednim je pomagal s svojimi dobroteljnimi napravami, ki jih je ustanovil in kolikim sirotam je olajšal gorje in obrisal solze!

„Z združenimi močmi!“ je geslo presvitlega cesarja.

S tem geslom zasedel je pred davnim časom ponosni prestol Habsburžanov krepak mladenič — poln življenja, poln najlepših načrtov, poln nad; s tem geslom vodi našo državo smelo in varno, kakor vodi večš krmar svoj čoln po razburkanem morju; s tem geslom zgrabil je v pravični užajenosti za bridki meč, ko je segla zločinska roka najetega morilca po predragocenem življenju presvitlega prestolonaslednika in s tem geslom poklical je svoje udane sinove pod zastavo na branik nam tako drage in svete domovine s prekrasnimi oklici „Mojim narodom!“

Da On, zaščitnik in vladar miru bil je v visoki dobi svojega življenja prisiljen, da brani dedni prestol svojih očetov, da brani domovino svojih državljanov, da ohrani rodni krov milijonom svojih ljubih otrok! — Saj Mu ni v življenju nobena bridkost prihranjena! Bo li s tem izpita kupa Njegovih bridkosti do dna? —

In dne 4. oktobra bodemo praznovali vsi avstrijski narodi 86. god našega nad

vse ljubljene državnega Očeta. Kako naj vredno proslavimo ta dan?

V teh bridkih časih, ki so prišli nad našo domovino, presvitli cesar veliko moli. Kakor celo življenje, išče zlasti sedaj pomoči in tolažbe pri Bogu, ki vodi usodo vladarjev in podložnikov.

Posnemajmo presvitlega cesarja!

Dne 4. oktobra naj se napolnijo naše cerkve do zadnjega kotička z zvestimi državljani.

Vsi hitimo h kralju vseh kraljev in ga zaupljivo in prav goreče prosimo: „Dobri Bog! Očeta imamo, ki si nam Ga dal Ti, ki Ga tako ljubimo, ki smo Mu tako udani! Podpiraj Ga, krepečaj in osreči Ga, ohrani Ga nam do skrajnih mej človeškega življenja! Ohrani pa tudi našo ljubo domovino, ki nam je tako draga! Kaj bi bili brez Očeta, kaj bi bili brez matere domovine? Razjasni o Bog oblake bridke žalosti, ki jih pokrivajo sedaj in solnce radosti in sreče naj jima zopet zasije!“

Zlasti ti ljuba mladina, ki si presvitlemu cesarju tako pri srcu, da je pri neki priliki zaklical: „Vse za otroke!“ moli ta dan posebno goreče za presvitlega cesarja:

„Bog nebeški, Ti Mu plačaj,
Bog nebeški, Ti Mu vračaj!“

A ne samo to, storimo še več!

Ko so avstrijski narodi hoteli ob raznih prilikah pokazati presvitlemu cesarju udanost in zvestobo z raznimi sijajnimi prireditvami, želel je presvitli cesar naj se to opusti, denar pa naj se raje obrne za razne dobrotelne namene. — Izpolnimo tudi mi to blago željo presvitlega cesarja!

C. kr. ministerstvo za notranje zadeve dovolilo je, da se priredé v dnevih od 4. do 8. oktobra t. l. povodom Najvišjega godu presvitlega cesarja po vseh deželah širne Avstrije „dnevi darovanja“ za udove in sirote, za invalide in za zatiranje jetike.

Vrli Dolenjci! Ali moremo lepše in vrednejše proslaviti god presvitlega cesarja, kakor ga bomo s tem, da se ravnamo po Njegovi očetovski želji? Brezmejno je gorje, ki ga prinaša vojska. — Koliko udov bo treba podpirati, kolikim sirotam brez skrbnih starišev in brez domov bo treba lajšati

Molčala je, lesketali so se ji pogledi in so se proseče obrnili k njegovemu obrazu. Inultus je vstrepetal na celem telesu in jo prijel za roke. „Hočem storiti, kar zahtevate!“ je zavpil v ekstazi. „O, privežite me torej na križ. Položite vso bol te dežele, ki ste jo videli na mojem obrazu, v portré vašega umirajočega Kristusa in mogoče bo ganjeno tisto kamenito sree pri njegovem pogledu. In se ne bo nad vašim delom v vaši duši oglasil glas, ki bi vam pošepetal, da je Kristus v resnici živel in je Bog?“

Flavija mu je segla v roko. „Mogoče se zgodi tako“, je rekla, s proč obrnjenim pogledom, da ni mogel spoznati v njih nevere. Potem pa je pristavila: „Idite, prijatelj, in pridite jutri zgodaj zjutraj. Na razpolago sem vam z denarjem in moje sree vam bo vedno vedelo hvalo.“

Naredil je odklonilno geslo z rokami, kakor bi hotel prositi, naj molči o tem. „Lahko noč!“ mu je rekla in poklicala starega Gvido, ki je spremil Inultusa iz hiše in za njim zaprl duri.

Flavija je stala nekaj časa v mislih pri odprtem oknu, ko je stopila k njej Placida.

„Glej!“ je spregovorila, med tem ko ji je pokazala razbite steklene kose. „Kaj je?“ je vprašala Flavija. „Beneški kozarec, iz katerega je pil tvoj gost, se je razbil, ne da bi se ga dotaknila. Ta mož bo prinesel nesrečo v hišo.“

Flavija se je nasmejala. „Ti veš, da nisem praznoverna. Ko je vstopil v hišo in sem vam svetila“, je rekla s pridržanim glasom Placida, „sem se videla spodaj pri stopnjicah, tebe pa sem videla dvigniti zaprta vrata kleti in videla sem se, ko sem vrgla tega gosta vsega krvavega, v klet.“

„Pojdi spat, Placida“, je odvrnila mirno Flavija. „Spala si že, ko si nam svetila in tvoje solze so vedno težke in bolne.“

„In večkrat proroške“, je pristavila starka. Ločile ste se, ne da bi naprej govorile. Inultus pa je med tem blodil skozi spavajočo Prago v pravem, resničnem deliriju, sanjajoč je zrl k zvezdam, v temno reko, svoje roke je stegnil v temo in navdušeno klical k Bogu, naj uresniči njegov in Flavije sen. Zgodaj zjutraj, bled in

gorje in jim preskrbeti skupnih domov, kolikim invalidom bo treba sezidati domove, kjer bodo preskrbljeni za življenje in kolikim na jetiki bolnim vojakom bo treba zavetišča v zavodih za zatiranje jetike!

Ali naj pustimo vse te brez pomoči, brez tolažbe, brez podpore? Ali niso darovale udove za domovino in za nas svojih mož-junakov, sirote svojih očetov, invalidi svojih zdravih udov in bolni vojaki svojega zdravja? O, hvaležnost nam narekuje, da se zanje zavzamemo in jim pomagamo vsi in vsak po svojih močeh!

Ko bode v „dnevi darovanja“ hitela naša nadepolna mladina od hiše do hiše, proseča darov za udove in sirote, za invalide, za zatiranje jetike, spomnimo se krasnih besed pesnikovih:

„Odpri srcé,
odpri roké,
otiraj bratovske solzé —
Sirotam olajšuj gorjé!“

Praznujmo 86. god presvitl. cesarja — vrli Dolenjci — po vzgledu Njegovem z molitvijo in po želji njegovi z ljubeznijo do bližnjega! Potem bodo dobrodelne naprave, za katere bomo zbirali v „dnevi darovanja“ klicale še poznim rodovom:

„Glejte ljubezni in udanosti avstrijskih državljanov do predobrega in premilega cesarja Franca Jožefa I.“

Živi cesar, domovina,
večna bode Avstrija!

Janko Grad.

Zaseženje grozdnih pečkov ali pelkov.

Grozdnje pečke ali pelke je državna oblast z ministrsko naredbo z dne 9. sept. 1916, drž. zak. št. 297, zasegla v svrhu izdelovanja olja.

Na podlagi te naredbe je vsakdo primoran, peške ali pelke iz grozdnih tropin izsejati, jih izčistiti in tako spraviti, da se ne pokvari, potem pa oddati avstrijski centrali za olje in masti na Dunaju za ceno 20 kron za 100 kilogramov na prevzemnem mestu.

Peške mora vsak posestnik pripraviti za oddajo do 31. decembra t. l.; le tisti, ki imajo tropine namočene za kuhanje žganja, jih smejo pripraviti še-le do 1. marca 1917.

V prvem slučaju mora vsak posestnik do 10. januarja, v drugem slučaju pa do 10. marca 1917 naznaniti županstvu, koliko peškov ima pripravljenih, županstva pa morajo najzadnje pet dni kasneje poslati zaznamek priglasenih posestnikov avstrijski centrali za olje in masti na Dunaju (I., Seilergasse 1).

Ob enem so pa županstva primorana, naznaniti okrajnemu glavarstvu vse tiste posestnike, ki niso peške iz tropin pripravili in množino od njih neizrabljenih

tropin. Taki gospodarji bodo kaznovani in peški iz njihovih tropin se bodo dali izbrati na njihove stroške.

Kraj in čas, kje se bodo pripravljali peški prevzemali, določi oljna centrala v sporazumu z županstvom in sicer se bodo peški prevzemali v občini (ako jih bo vsaj 2000 kg), ali pa na bližnjem kolodvoru, v katerem slučaju se plača posestnikom tudi vožnjina na kolodvor. Peški ne smejo vsebovati več kot 5% nesnage kot hlastin, pecljev in drugih primesi, sicer se prevzemna cena primerno zniža in ne smejo biti plesnivi.

Že lansko leto se je v štirih severnih vinorodnih deželah naše države za poskušnjo izvedla poraba grozdnih peškov za izdelovanje olja in sicer z dobrim uspehom.

Zato je državna vlada letos zaukazala, da se morajo nabirati grozdni peški v vseh vinorodnih deželah naše države.

Ta naredba ni vinogradnikom v breme, temveč le v korist, ker se iz popolnoma izrabljenih tropin peške izberejo in te po prav lepi ceni lahko prodajo. Iz tropin, ki dajo 100 litrov mošta, se dobi lahko dve kile ali več pečkov.

Ne glede na to, da je to kaznjivo, ne bo gotovo nobenega gospodarja, ki ne bi grozdnje peške iz tropin izsejal.

Kakor je lani pokazala izkušnja, se v to svrhu tropine najboljnasledeči način izrabijo:

Koj od stiskalnice se jih natlači v zidane jame ali v kadi, sode itd., kjer pokipijo in se jih pri tem lahko izrabi za napravo domače pijače, jesiha ali žganja. S kipenjem se tudi peški ločijo od sluznatih delov jagod, tako da se potem iz takih tropin dajo peški veliko raj izsejati kot iz svežih tropin.

Pokipele tropine se potem še izprešajo, razdrobijo in na retah en do dvakrat presejejo. S tem se večina pečkov iz tropin izloči, seveda gre tudi precej nesnage zraven.

Nato se peški na suhem, zračnem kraju, najbolje na podu, kjer je prepil, v prav tenkih plasteh posušijo, pri tem pa večkrat premešajo.

Ko so peški dobro osahnili se jih na žitnem čistilniku (pajtlu) izčisti. Mora se jih pa trikrat zaporedoma prevežati. Seveda mora biti sito čistilnika (vejalnika) primerno gosto.

Nato se da peške zopet sušiti. Dobro presušenje pelkov je jako važno, ker sicer splesnijo in niso skoraj za rabo. Zato take pokvarjene peške oljna centrala tudi slabše plača.

Da se to ne zgodi se jih mora na jako suhih in zračnih krajih (na pr. na podih, v podstrešju itd.) na suhih tleh prav na tenko, to je komaj za prst na debelo razprostrti in poleg tega še večkrat premešati.

V debelih plasteh pelki splesnijo, ali

se pa tudi segrejejo in to oboje blago jako poslabša.

Ko pride čas oddaje, se peške še enkrat na gostem rešetu presejejo in se jih spravi v vreče, da se jih odpelje na mesto oddaje.

Tropine, iz katerih smo peške izsejali, so še dobro krmilo. Zato jih koj ko peške izsejemo, nekoliko posolimo in zopet v jamo ali kadi natlačimo in jih potem z drugo krmo vred pokladamo živini, ki jih prav rada je.

Državna centrala za olje izkoristi pelke na olje in odda oljne tropine centrali za krmilo, ki jih oddaja kmetovalcem.

Olje iz grozdnih peškov je prav okusno in se lahko rabi kot jedilno olje.

Tako se da grozdnje tropine vsestransko izkoristiti.

B. Skalický.

Vojni pregled.

Italijansko bojišče. — Uradno poročilo dne 25. t. m. javlja, da je postalo delovanje sovražnega topništva na primorski bojni črti v posameznih odsekih popolnoma lutejšje. V noči preletel je sovražni letalec naše črte in v okraju Komna metal bombe, ne da bi napravil kaj škode. Na bojni črti fasanskih alp napadla sta dva bataljona sovražnih alpinov v temi odsek Gardinal-Cima Busa Alta, katerega je sovražno topništvo mej dnevom zelo obdelovalo. Italijani so bili po litemu približnem boju krvavo odbiti. Tudi proti Forzella di Coldose poizkušale so sovražne skupine napredovati. Naši so tu ujeli 52 alpinov, mej njimi enega častnika. — Kakor se 23. t. m. uradno poroča, so naše čete severno od Asiaga zjutraj 23. septembra razstrelile vrh Monte Cimone, ki so ga bili 24. julija zasedli Italijani. Pri tej priliki so ujele 13 častnikov in 437 mož ter zaplenile dve strojni puški. Razstrelbo je vodil izvrstno nadporočnik Albin Mlaker, kojega ime je zaslovelo povodom naše ofenzive v maju in kateri je na tirolski bojni črti takrat osvojil na junaški način utrdbo Casa Rati v dolini Astico in za kateri hrabri čin je bil odlikovan z Leopoldovim redom. Drzno podjetje, katero je vodil pretekle dni v roko ranjeni nadporočnik Mlaker s svojimi saperji, je sijajno uspelo. Mej razstrelbo napredoval je bataljon pešpolka št. 59 v boku in za hrbotom sovražnika. Razstrelba je napravila velikanski učinek. Od bataljona, ki je imel zaseden vrh Monte Cimone, je bila ena stotinja zasuta, pol bataljona pa ujetega. Po poznejšem poročilu 25. t. m. je na Monte Cimone še zasutih živih Italijanov v kavarnah, 24 se jih je samih rešilo ter so se našim udali. Drugi kličejo na pomoč, pa jih ni moči rešiti radi ognja italijanskega topništva.

Rusko bojišče. — Po uradnih poročilih 25. t. m. Rusi v splošnem dalje napadajo, vendar se pa opaža, da so na več odsekih postali napadi v primeri z onimi prejšnjega tedna manj silni. Najbrže je moral Brusilov oddati znatne moči, da se ustanovi „Donavska armada“, in mogoče je, da mu nadomeste te zopet nove nadomestne čete iz zaledja. Na popolno pohanje bojev na severovzhodu seveda ni misliti, kajti Rusi so vže iz vzroka, da mi ne odpošljemo čet na druga bojišča, prisiljeni, napad vsaj v glavnih črtah nadaljevati. Ker je Rusija julija nove letnike vpoklicala in nova prebiranja imela, ima vodstvo carjevih armad še zmiraj nekaj stotisočev, akoravno manj izvežbanih, za boj vporabljaajočih čet na raz-

polago, s katerimi smemo v bližnji bodočnosti računati. Nedvomno je, da bode general Leschitzky svojo začasno prekinjeno ofenzivo na južnem krilu Brusilove armade mej Zabie in Dorno-Watro nadaljeval, kar vže značijo bitke zadnjih dni. — Na bojni črti proti Rumuniji so naše vrle čete zopet osvojile prelaza Czurduk in Vulkan ter odbile po uradnem poročilu ponovne rumunske sunke mej tema prelazoma. Mesto Petroseny zasedle so zopet potem, ko so pregnale iz istega Rumune, naše čete. Tamošnji rudniki so ostali nepoškodovani in se rudniški delavci, ki so ob upadu Rumunov v mesto, odšli, zopet vračajo.

Zahodno bojišče. — Nemško uradno poročilo 25. t. m. javlja, da se nadaljuje grozovit topniški boj mej Ancre in Somme. Sovražni delni sunki proti odseku Combles-Rancourt in pri Bouchavesnes so se izjalovili. 23. t. m. odbili so Nemci pri utrdbi Thiaumont manjše, 24. t. m. pa severovzhodno utrdbe Souville močnejše francoske napade z ročnimi granatami. V številnih zračnih bojih 24. t. m. sestrelili so Nemci devet sovražnih letal. Nemški obrambni topovi sestrelili so zadnje dni štiri sovražne letalce. Po bombah, katere je metal sovražnik na Lens ubitih je bilo šest meščanov, 28 pa težko ranjenih. Po napadu sovražnih letalcev na okraj Essen je bil en otrok ubit, drugi ranjeni. Škoda na blagu je brez pomena. — Po uradnem poročilu 24. t. m. se vrše na celi bojni črti jako živahni za Nemce uspešni boji letalcev v lastni in onstran sovražne bojne črte. Nemci sestrelili so 24 sovražnih letal, od teh 20 ob Somi. Neko nemško letalo napadlo je v noči na 22. september angleške vojne naprave pri Boulogni.

Franjo Neubauer.

Pred sv. Frančiškom.

Poglej s prestola svetlega, vladar:
ves narod je pokleknil pred oltar,
na tem oltarju čudovita slika
velikega je vdela svetnika.

Je sam Gospod? — Poglej: roké, nogé
z žebli so prebodene, in srce
tako na križu prebodeno bilo,
za svet je zadnjo kapljico prelilo.

Ni Božji Sin, svetá Odrešenik!
Zaščitnik Tvoj veliki je svetnik.
Njegovo, cesar, Ti ime je dano,
v nebesih že od vekomaj izbrano.

Na gori molil angelu je v čast,
ki zlomil, strl peklenko je oblast,
tedaj mu Seraf te je vtisnil znake,
trpljenju Sina Božjega enake.

V svetiščih naših ljubih vrh gorá
kipé molitve vroče do nebá:
Ah, Tvojemu in sreč domovine
krvave vtisnil boj je bolečine.

Mi molimo, a z nami móli Ti,
naj zmago kmalu Bog nam podeli,
naj vojskino trpljenje nam olajša,
naj bridke nam izkušnje dni okrajša!

smrtno utrujen je potrkal na zaprte duri
laške umetnice.

Mutasti mož mu je odprl in ga smehljajoč peljal v delavnico. Done Flavije še ni bilo v njej. Placida je kmalu prišla in rekla Gvidu: „Gospa ti je naročila storiti, kar ti je zapovedala včeraj zvečer.“ Odstranila se je in Gvido se je obrnil k Inultusu. Hitro ga je začel slačiti in Inultus se je videl nenadoma do pasa gol. Gvido mu je potem odvzel tudi čevlje in ga peljal k lesu, ki ga mladi mož prejšnji večer ni zapazil in ki je tvoril gol, velik, lesen križ. Gvido je vzdignil Inultusa kakor otroka na visoko podvzožje križa, vzel vrvi, zvezal mu roke na prečnicah, noge k srednjemu tramu in spodmaknil podvzožje. Inultus je visel na križu kakor Kristus sam. Kmalu je vstopila dona Flavija. V temno, samo sredi telesa s predpasnikom predpasano obleko oblečena, je bila še lepša kakor včeraj, toda tudi mrzlejša in izraz njenega obraza je bil strog in resen. Gledala je Inultusa kakor kak predmet in ne kot človeka in ne da bi spregovorila, je šla na delo in pričela z njim. V teku ene ure je padel Inultus

v omedlevico in ni vedel, kaj se je z njim godilo. Ko se je zavedel, ni bilo več Flavije v delavnici. Gvido in Placida sta mu odvezavala vrvi, pomagala mu se obleči in prinesla vina in jedi. Malo je mogel jesti, poželjivo pa je pil in ležal dolgo na tleh na blazini, ki mu jo je ponudil Gvido. Ko se je mogel postaviti na noge, ga je spremil mutec čez stopnjice in šel za njim do mostu.

In tako je šlo dan za dnem. Inultus se je podvrget prvemu mučeništvu. Skoro nag, povezan z močnimi vrvmi, ki so njegove tripeče ude zalivale s krvjo, je visel dan za dnevom na križu, lačen in žejen, kajti ni mogel ne jesti, ne piti, visel je v resnični mrzlici navdušenja, ki je nastalo vsled nepretrganega premišljanja o Kristusovih bolečinah, ki jih je sedaj občutil z dušo in telesom. Polasčala se ga je neke vrste blaznost. Vročča domišljija mu je vtepla misel, da ga je poslal Bog, da odreši s svojim trpljenjem na križu nesrečno češko deželo. Zdelo se mu je pogosto, da kroži v njegovem telesu duh Odrešenika, kakor hitro je visel na križu in vejejo dihi Boga v smrt-

nih udih njegovega života; jih razsvetlujejo, da bi prodrla luč v ono črno dušo, o kateri mu je pravila Flavija, v dušo onega Španca, v čegar rokah je, kakor je rekla, usoda češkega naroda. Umrl je skoró blazenosti pri mislih, da bo odrešil s svojo smrtjo domovino, ker dobro je vedel, da bo poplačal to veliko srečo s svojim življenjem.

Inultus je bil srečen, dona Flavija pa je bila od dne do dne srečnejša. Ko je delala, se ji je zdelo, da se ji bo delo posrečilo; ko pa se je odstranil Inultus in je bila sama, tedaj je občutila vso težkost bridkosti njenega razočaranja.

„Še vedno ni to tisto, kar iščem“, je strastno kriknila. Telo je do smrti mučeno, okamenelo, ubogo, vzbujajo sočutje in grozo, jaz sem zadovoljna, toda obraz! Lep je in žalosten kakor Inultus. Izdaja žalostno in navdušeno resnico. Toda to mi ne zadostuje. Ne vidim nobenega smrtnega boja v tej trudnosti in nezavesti. Kje je oni skrivnostni izraz iz življenja hiteče duše? In nekega dne je vsa obupana zagrabila bodalce in predrla lep in žalosten, navdušen in čist obraz svojega Kristusa. Vsedla se

je pod križ in jokala. Solze so ji povzročile bolečine, toda jih niso olajšale. Zdelo se ji je, kakor da je storila zločin. Placida je vstopila v delavnico, pogledala na uničen umotvor in na jokajočo Flavijo:

„Ali se zaradi njega jokaš? Ubožica!“

„Zaradi koga?“ je vprašala Flavija in nenadoma obleдела.

„Zaradi Inultusa!“ je rekla starka.

Flavija je obstala kakor zadeta od bliska. Srce ji je bilo tako močno, da ga je slišala biti v svojih prsih. Potem pa se je razjarjena vrgla na Placido, bodalce v rokah.

„Lažeš!“ je zavpila.

„Toliko boljše“, je odvrnila mrzlo Placida in se branila.

Flavija se je umirila in vzdignila zapovedovalno roko: „Pojd! Jaz ga sovražim!“

Placida je odšla, Flavija pa je kljubovalno stresla z glavo in pričela popravljati razoran obraz svojega Kristusa. Ko je drugi dan prišel Inultus, je zopet pričela potrpežljivo in vstrajno delati, kakor da bi se nič ne zgodilo.

(Dalje sledi.)

Dnevi darovanja v Novem mestu.

Kakor vedno kadar gre za dobro stvar, se je tudi za dneve darovanja povodom Najvišjega godu Njega Veličanstva presvitlega cesarja v dnevih od 4. do 8. oktobra t. l., ko se bodo pobirali prispevki za udove in sirote, za invalide in za zatiranje jetike, vzbudilo med meščani veliko zanimanje.

Dne 23. t. m. se je sestal v mestni dvorani pod predsedstvom za dobro stvar tako vnetega g. Adolfa Pauserja, posestnika, občinskega svetnika itd. v Novem mestu odbor, ki sestoji iz gg.:

vlad. svetnik g. baron Wilh. Rechbach, mil. gospod prošt dr. Seb. Elbert, gimn. ravnatelj g. Franc Brežnik, prov. c. kr. okr. šol. nadz. Janko Grad, voditeljica dekl. šole g. Marija Clarici, voditelj deške šole č. g. P. Gothard, lekarnar g. Josip Bergmann, urednik g. Urban Horvat.

Ta odbor je določil za dneve darovanja sledeči spored:

Dne 4. oktobra po pontifikalni sv. maši bodo razdeljevali gimnazijci pod vodstvom gg. profesorjev in pa ljudskošolski učenci pod vodstvom gg. učiteljev po hišah oklice, nabiralne pole — ki jih dobe vsi hišni posestniki, da nabirajo z njimi pri posameznih družinah — in prijavnice za člane. Ob enem pa bodo pobirali prispevke v nabiralnike. Učenke dekliske šole pa bodo pod vodstvom gđc. učiteljic prodajale po trgih in ulicah znake. Prodajanje znakov se bode nadaljevalo tudi 7. in eventuelno še 8. oktobra.

Dne 7. oktobra bodo pobirali gimnazijci in ljudskošolski učenci po hišah nabiralne pole in denar ter priglasnice za člane.

Someščani! Zanimanje za dneve darovanja in pa Vaša dobra srca so nam porok, da naša mladina ne bo zamanj trkala na Vaša vrata in prosila prispevkov za tako potrebne. Dal Bog, da bi dosegli tako krasne uspehe kakor v „Tednu Rdečega Križa.“

Domače in tuje novice.

Na godovni dan Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., v sredo 4. oktobra, bode v kapiteljski cerkvi v Novem mestu ob 9. uri dopoldne pontifikalna sv. maša s zahvalno pesmijo.

Cerkveni koncert povodom Najvišjega godu Njegovega Veličanstva bo v nedeljo 8. oktobra ob 4. uri popoldne v Kapiteljski cerkvi v Novem mestu. Natančni spored se naznani v prihodnji številki. Dohodki bodo šli v isti blag namen, kakor v dnevih darovanja, kar smo priobčili na drugem mestu.

Konferenca sod. ss. Cor. Jes. za novomeško dekanijo se vrši v Šent Petru, dne 5. oktobra t. l.

Imenovan je gozdnim svetnikom preblagorodni g. Pavel Zhuber pl. Okrog v Soteski povodom njegovega 25. letnega uspešnega delovanja v službi kneza Aueršperga. Čestitamo!

Vojni mož se bode slovesno odkril 8. oktobra okrog poldne pod obokom novomeškega rotovža. V tega moža se bodo zabijali žebli in prispevki se bodo obrnili v blagodelni namen po določilu ministra. Novomeščani, pokažimo ob tej priliki zopet svojo radodarnost in svoj patrijotizem!

Razglas. Izkaznice za sladkor in sicer za čas od 1. do 28. oktobra 1916 v Novem mestu bivajočim in opravičenim strankam se bodo oddajale v mestni hiši kakor sledi:

V soboto dne 30. septembra 1916 dopoldne:

od 9. do 10. ure za hiš. št.	1 do 60
„ 10. „ 11. „ „ „ „	61 „ 120
„ 11. „ 12. „ „ „ „	121 „ 180

popoldne:

od 3. do 4. ure za hiš. št.	181 do 240
„ 4. „ 5. „ „ „ „	241 „ 300

Vpoklici pod orožje. Vpoklicani so pri zadnjih prebiranjih potrjeni avstrijski črno-vojniki pod orožje, in sicer: Dne 2. oktobra 1916 rojstni letniki 1866, 67, 68, 69, 70 in 1871. — Dne 10. oktobra pa rojstni letniki 1880, 81, 82, 83, 84, 90, 91 in 1892. Vpoklicani se morajo predstaviti na določeni dan najkasneje ob 11. dopoldne.

Umrli je v Novem mestu, dne 24. t. m. g. Marjeta Blažič, posestnica v 93. letu svoje starosti. Naj počiva v miru!

Prispevek ljubljanske škofije za vdovski in sirotinski zaklad 3. zbora. C. in kr. vojaško poveljstvo v Gradcu naznanja: Zbirka, ki se je povodom rojstnega dne Njega Veličanstva cesarja na pobudo ljubljanskega knezoškofa Antona Bonaventure izvedla po cerkvah ljubljanske škofije v korist po podmaršalu pl. Mattanovichu ustanovljenega vdovskega in sirotinskega zaklada 3. zbora, je donesla znatni znesek 11.450 K. Vojaško poveljstvo v Gradcu je izreklo za to knezoškofu v Ljubljani najtoplejšo zahvalo.

Dvorni svetnik Šuklje ponesrečil. Dvorni svetnik Fr. Šuklje, ki živi že kaki dve leti na Dunaju, je na svojem letovišču blizu Dunaja ponesrečil. Po strmi poti vozeč kolesar se je z veliko silo zaletel v dvornega svetnika, ga podrli na tla in ga tako poškodoval, da je bilo njegovo zdravstveno stanje nekaj časa jako opasno. G. dvorni svetnik se nahaja sedaj v nekem dunajskem sanatoriju in je minila vsaka nevarnost.

Padel je junaške smrti na laškem bojišču kadet g. Fran Perdan iz Metlike. Pokojnik je bil nekaj let tajnik novomeške mestne občine v Novem mestu in se je potem preselil v Metliko, kjer se je poročil z edino hčerko zidarskega mojstra g. Franz Karla. — Bodi mu lahka tuja zemlja!

Razglas. Od 1. oktobra 1916 nadalje se bodo ure in dnevi za oddajo moke izpremenili, ter se bode oddaja za vsako hišo vršila kakor sledi:

od h. št.	1 do 21	od 9. do 10. ure	vsak torek
22	39	10. 11.	
40	56	11. 12.	
od h. št.	57 do 80	od 9. do 10. ure	vsako sredo
81	109	10. 11.	
110	138	11. 12.	
od h. št.	139 do 158	od 9. do 10. ure	vsak četrtek
159	193	10. 11.	
194	220	11. 12.	
od h. št.	221 do 245	od 9. do 10. ure	vsak petek
246	272	10. 11.	
273	268	11. 12.	

Očitajočo pritožbo smo prejeli, kako vendar to, da še nismo v novomeškem okraju razprodali edinega domačega kranjskega oficijelnega patrijotičnega znaka, ker ga vedno še priporočujemo v listu. Zares, to ni za nas častno! V drugih okrajih so jih pokupili občine, uradi in občinstvo že na tisoče in pri nas se jih niti 300 ne more prodati! In vendar je skupiček za te znake v blage, dobrodelne namene in v prid patrijotičnega deželnega in gospejnega društva Rdečega križa za Kranjsko, torej v lastne svrhe. Znake prodajata brez vsacega dobička v Novem mestu po 3 krone J. Krajec nasl. in Urban Horvat. — Županstva, prosimo, pošljite v imenu svojih občanov skupna naročila na ta krasni znak, ki bode slehernemu za trajni spomin na vojna leta. Tudi ženstvo naj bi se bolj zanimalo za ta domač znak, ki je ob enem lepo izpeljana broška, ki dela čast in kinč vsakemu stanu in vendar ni predraga.

Za sklicanje državnega zbora in delegacij so se izrekli predsedniki vseh treh skupin v gosposki zbornici. Povedali so to Stürghku. V prvih dneh skličejo vsak svojo skupino. Tudi parlamentarna komisija Poljskega kluba je soglasno zahtevala sklicanje državnega zbora in delegacij. Naročila je vitezu Bilinskemu, da naj to pove poklicanim faktorjem. Iz Dunaja poročajo, da je prav radi tega prišel na Dunaj grof Andrassy na razgovor z avstrijsko opozicijo.

Nove poštne pristojbine, ki stopijo v veljavo že s 1. oktobrom tega leta, priobčimo v prihodnji številki.

Konec novega časa. Ogrski trgovski minister je z ozirom na odredbo ogrske vlade glede na poletni čas zapovedal, da naj železniška ravnateljstva store vse potrebno, da se v noči od 30. septembra na 1. oktober zopet vpelje v železniškem obratu srednjeevropski čas. — 30. september bo tedaj 25 ur dolg; ure se ob 11. v noči pomaknejo za eno uro nazaj.

Pomanjkanje drobiža in dvekranski bankovci. Doslej še ni ministrstvo določilo, kako naj se odpomore pomanjkanju drobiža. Dvekranski bankovci lahko raztržeš na dva ali štiri enake dele, toda nihče ni dolžan jemati tak denar v kosčkih.

Zamenjava novcev iz niklja po 20 h pri državnih blagajnah in filijalki avstro-ogrskih banke. Ker je v interesu splošnosti, da se po najboljši možnosti pospeši dohajanje novcev iz niklja po 20 h v državne blagajne in blagajno avstro-ogrskih banke, pozivljamo industrialce, trgovce in obrtnike kakor tudi vodstva drugih obratov z večjim denarnim poslovanjem, da prejete novce te vrste redno izročajo c. kr. davčnim uradam in filijalki avstro-ogrskih banke v zamenjavo proti 20 h železnim novcem, ozir. drugim plačilnim sredstvom kronske veljave. Ker gre pri tej zamenjavi za dosedaj važnega patrijotičnega smotra, je pričakovati, da bode imel poziv popoln uspeh. Zadržavanje ali celo skrivanje drobiža in zlasti novcev iz niklja je nezmislno ter samo povzroča velike neprijetnosti v prometu.

Mnogo pozdravov pošiljata iz dobrdobske planote vsem prijateljem in znancem, s pripomnjo, da se imata prav dobro, četudi letajo v ozračju strupene muhe: Albin Eršter, Mokropolje in Alojzij Culjkar iz Št. Vida pri Zatičini.

Ujet na Ruskem je Alojzij Jarc, doma iz Podboršta, župnije Mirnapeč. Že eno leto in dva meseca ni bilo nič slišati o njem, kar pride 20. septembra dopisnica, da je ujet na Ruskem. Njegov brat Janez je padel na laškem bojišču, kakor smo že tudi poročali.

Srčne pozdrave. Vsem še ostalim novomeškim fantom in tudi dekletom pošiljamo srčne pozdrave iz skalnatih dežel Slovinci-Dolenjci, telefonisti in ordinanci: Korp. Rud. Bukovec, Franc Kovačič, Joško Žnidar, Franc Peršolja in Josip Klun.

Novakove slovenske stenografije prvi del izide zanesljivo začetek prihodnjega meseca oktobra v tretji izboljšani izdaji v zalogi Katoliške Bukvarne. — Ker je po knjigi veliko povpraševanja, naznanjamo s tem, da šolski pouk zaradi pomanjkanja knjige to leto ne bo oviran.

Strojeva Liturgika izide ravnotako v kratkem času v novem popravljenem in pomnoženem natisu v isti zalogi.

Pozdrav iz jugozapadnega bojišča! Prav lepe pozdrave pošiljamo vsem Dolenjskim in Štajarskim dekletam topničarji od gorske baterije iz jugozapadnega italijanskega bojišča slovenski fantje: Formajster Alojz Gazboda, Gaberje; Tomič Janez, Straža; Frass Jakob, Cermlesak; Anton Bratetič, Istrija; Pečarič Janez, Metlika. Še en vesel pozdrav od nas vseh.

Gospodarstvo.

Deželno mesto za krmila oddaja le tista krmila, ki so mu nakazana od centrale za krmila na Dunaju. Dosedaj nima še nobenega ovsa, nobenih pšeničnih otrobov in nobene koruzne krmilne moke. To naj izvedo vsi dosedanji naročniki, da ne bodo napačno sodili delovanja deželnega mesta za krmila. Danes je le nekaj koruznih otrobov in ječmenovih otrobov na razpolago. Kakor se kaže, bo imelo deželno mesto za krmila težko in nevhvaležno nalogo, ker ne bo moglo iz daleka ustrezati željam naročnikov z ozirom na splošno pomanjkanje krmil. Kar bo dobilo, to bo dalo in kolikor bo imelo, toliko bo razdelilo. Seveda bo pa vsega premalo in bo zaradi tega močno trpela vsa preskrba z močnimi krmili. Na to morajo biti pripravljeni vsi naročniki.

Naročnikom se daje tudi na znanje, da se morejo glede svojih naročil obračati na županstva, županstvom pa bodi tudi povedano, da ne veljajo naročila v celoti, ampak le podrobna naročila posameznih naročnikov, ki jih je nabirati na doposlanih naročilnih listih. Ker ni pšeničnih otrobov, naj povedo županstva, če so zadovoljna z oddajo ječmenovih ozir. koruznih otrobov.

Bučno seme in seme solnčnih rož naj se spravi! Vse naše kmetovalce nujno opozarjamo na to, da bučno seme in seme solnčnic skrbno spravijo. Ko se zrele buče pripravljajo za pokladanje, naj se jim odvzame seme in naj se seme posuši in dobro spravi. Ravno tako je dobro posušiti glave solnčnih rož, predno se seme zruži ali na rokah omlati.

Vprašanje. A: „Poglej no onega koder dragega gospodiča tam! Kako dobro živi, se elegantno oblači, zraven pa nič ne dela in poseduje večinoma v kavarni! Povej mi, kako je vendar to mogoče v sedanji draginji?“ — B: „Ko bi jaz to vedel in znal, bi sam tako delal!“

Pri računu. Natakara: „Imate deset kozarčkov pive!“ — Gost: „Ne, toliko jih ne more biti, ker moj želodec drži samo devet!“ — Natakara: „Deseti vam je šel gotovo v glavo!“

Dopisi.

Iz Šent Jerneja. V sedanji svetovni vojni je iz naše župnije gotovo do tisoč mož in dečkov vojakov, ki se vrlo dobro borijo za domovino in cesarja. Prišlo jih je že več, pomagat v kmetijstvu, bodisi ob košnji, mlačvi ali o setvi in ob drugih prilikah in potrebah. Veliko jih je pa že tudi pomrlo junaške smrti, za katere so se cerkvene molitve in sv. maše opravile. Domov so poslali tudi mladenca Franceta Medle iz Dolne Stare vasi pri Št. Jerneju, ki je bil v Krasnik-u v Galiciji blizu Kremsa od šrapnela v levo oko zadet, tako da mu je oko popolnoma izteklo; desno ima še v glavi, a vendar pa nič ne vidi; je popolnoma slep. Mladenca je silno škoda, ker bil je zelo priden in vzoren fant, ud izobraževalnega društva v Šent Jerneju, ki je rad strokovne liste prebiral, doma rad nevtrudljivo delal. Sedaj je pa revček slep in ga mora mali bratec voditi. Zares vsega božjega in človeškega usmiljenja prepotreben revež!

Iz Semiča. Zanimivo je, kako se naši preprosti kmečki fantje sredi bojnega hruma poizkušajo v pesnikovanju. Seveda se ta nelahka umetnost posreči enemu bolj, drugemu manj. — Anton Golobič iz Vavpče vasi pri Semiču jo je n. pr. zakrožil takole, ko je 16. julija t. l. pisal domačim in sestri za god:

Čez hribe in doline
se v duhu k vam podam,
veselje veliko
do svojih domačih imam.

Bliža se Tvoj god!
Želim ti sreče vsepovsod
in sveti blagoslov z nebes
na duši in na teles'.
Želim Ti vse najbolje,
vse najlepše, vse najslajše na tem svetu
in po smrti Tvojega telesa
pa sveta nebesa,
pa tako krono,
kot diči Tvojo patrono,
ki se gori v nebesih sprehaja
in Tebi roko podaja.

Zdaj pa vas vse lepo pozdravim
in nekaj vrstic pristavim
iz bojnega polja,
kjer svinčeni ptički žvrgolijo,
iz daljnega kraja,
kjer zemlja kri pije...

Iz Vinice. Tu je umrla dne 17. septembra popoldan gospa Ana Mihelič, soproga tukajšnjega župana. Žalujoči rodbini naše sožalje — blagi ranjki večni mir!

Iz Čadrez. Dolgo zopet niso Dol. Novice nič poročale iz naše vasi, zato se sprejmite drage Dol. Novice par žalostnih vrstic. Vsako leto nas obišče povodenj, letos pa nas je v par tednih kar dvakrat. Naredila je veliko škodo, vzela je pašo po travnikih, nekaterim še otavo; poplavlila nam je polje ter naredila občutno škodo na fižolu in zelju; ajde clo nič ne bo. Povrstnina je večinoma gnila, posebno korenje. Prizadeti smo vsi, osobito pa še tisti, ki imajo vse polje ob robu Krke. Krompirja se je pridelalo precej, pa kaj pomaga, ki je že ena tretjina gnilega. Povodnji, žalostnih in resnih časov, reši nas o Gospod!

Cerkveno.

Kako moli krščanska ljubezen očenaš?

„Zgodi se Tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.“

Ta prošnja očenaša ima visok in svet namen. Košček nebes in blesteč juvel iz krone miru blaženih v nebesih hoče prinesiti v deželo bojujočih se in trpečih človeških otrok. Kakor v nebesih tako naj se vrši najsvetejša volja božja tudi na zemlji. Tam gori se vsekakor vrši vedno in popolnoma. Tam ni več treba tabel z desetimi zapovedmi, tam zadostuje samo ena zapoved: volja božja. Edini veliki Bog govori in hoče — in celo nebo slavi v zboru milijonov svoj veseli Amen. Tam ne poslušajo godrnjajoči sužnji mrzkega samosilnika, ampak srečni otroci ljubljene Očeta. Ti vsi vidijo, vsi čutijo, vsi razumejo, vsi vedo to, da je volja božja vedno dobra, vedno sveta in pravična.

Tako bodi tudi na zemlji. Tega vsaj si želimo v očenašu. Toda — v človeški zgodovini je šele samo eden to prošnjo prav umel in udeleževal, sin Človekov, ki je prišel iz nebes in nas učil te molitve. On očenaša ni samo molil, ampak tudi po njem živel. Ko je začel svoje zemeljsko potovanje, je zapisal na prvo postajo kot uvod besede: „Žrtve in daru nisi hotel, telo pa si mi pripravil, glej, prihajam, o Bog, da izpolnim Tvojo voljo.“ (Hebr. 10, 5.) In ko je prišel do zadnje postaje, je zapisal sklepne besede: „Oče, ako je mogoče, vzemi ta kelih od mene, vendar ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi.“ (Mat. 26, 39.)

Jasnejše kakor baklje v vrtu Getzemani svetijo te besede v vojno temoto naših dni, v črno in težko noč na oljski gori, ki je obdala toliko človeških duš. „Zgodi se Tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji...“ Kako težko se pripravimo, da to prav izgovorimo, prav premislimo in hočemo, kadar nas je zadela roka božja. Da, težko nam je vedno znova okušati žalost in solze vernih duš-dneva, vedno znova stati ob grobovih strašne vojske. Če se rušijo najponosnejša pričakovanja, če se razbijejo najvišji načrti, če padajo najrožnejše nade, če se trgajo zadnja sidra, če vse človeško hotenje in hrepenenje leži v strašni grobnici kakor blede trupla na vročih bojnih tleh — potem je nam, o veliki Bog, nam slabotnim ljudem težko, da tako silno težko poklekni pred Tvojo voljo in moliti z vojnim očenašem: „Zgodi se Tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.“

Toda vkljub temu kmalu najdemo sebe, svojo vero in svoje upanje na Boga.

„Nate, o Gospod, stavi svoje upanje, nikar me ne osramoti. Po pravičnosti svoji me oprosti in otmi, nagni k meni svoje uho in pomagaj mi! Bodi mi Bog obramba in varno pribežališče, kamor naj se rešim; kajti ti si moja trdnjava in pribežališče!“ (Ps. 70. 1—3). Mi tega še ne uvidimo, ali slutimo že in verjemo trdno, da je Tvoja volja naša sreča. Ti vidiš dalje, Ti vidiš globokejšo in vsa prihodnost je pri Tebi sedanjost. En dan je pri Gospodu kakor tisoč let in tisoč let kakor en dan. Ti nam hočeš samo dobro, Ti nam želiš zdravje, kadar zdihujemo pod bremenom

bolezni, Ti nam hočeš veselja, kadar vidimo žalost, Ti nam hočeš življenje, kadar vidimo smrt, Ti spreminjaš naše solze v bisere, našo žalost v veselje blaženih, „ker trpljenje sedanjega časa se ne da primerjati s prihodnjo slavo, ki bo razodeta nad nami.“

S to tolažbo na ustnicah hiti karitas po veliki bolnici, katero imenujejo ljudje svet in opominja vse, ki so bolni na duši in na telesu, naj se uklonijo častivrednemu sklepu nebeškega Očeta.

„Zgodi se Tvoja volja“ — bodi naš podpis, kadar pošiljamo pisma vojakom na bojišče in jim hočemo dati poguma in upanja v železno vztrajnost. „Zgodi se Tvoja volja“ — bodi nadpis, kadar moramo poročati o naših padlih, ki so ostali na bojišču in pokopali vse naše nade. „Zgodi se Tvoja volja“ — bodi naš grobni napis, ki ga jim napišemo na lesene križe, ki venčajo velike gomile. „Zgodi se Tvoja volja“ — bodi naša zahvalna pesem, kadar bomo v vselem jutru bodočnosti zvonovi celega sveta zazvonili slovesno pesem miru: „Bog hoče“ je bila nekoč parola križarjev v križarskih vojskah. „Bog hoče“ bodi tudi naša parola, ki naj nas tolaži in nam lajša trpljenje.

S tem so nebeške prošnje očenašev pri kraju. Izmolili smo Te Deum na čast božjo. Sedaj se naša molitev obrne z višav na zemljo, sedaj pridemo na vrsto mi zemeljski otroci z vsemi skrbmi in nadlogami, ki jih hočemo potožiti nebesnemu Očetu.

(Dalje sledi.)

Uradne vesti.

Ukaz c. kr. dežel. predsednika na Kranjskem z dne 18. septembra 1916. leta, št. 27.925, o uravnavi prometa s sirovo mastjo, z izdelki iz masti in z jedilnim oljem.

Na podstavi §§ 4. in 9. ministrskega ukaza z dne 30. avgusta 1916. l., drž. zak. št. 276, se zaukazuje tako:

Od 1. oktobra 1916. leta dalje se smejo v spodaj imenovanih občinah in krajih za plačilo oddati sirova mast, izdelki iz masti in jedilno olje neposrednje porabnikom samo, ako se predloži uradna izkaznica za dobivanje sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja in sicer:

mestna občina Ljubljana, dalje: v političnem okraju Postojna: kraji: Postojna, Trnovo, Hirska Bistrica, Senožeče, St. Peter in Vipava; v političnem okraju Kočevje: kraji: Kočevje, Velike Lašče in Ribnica, v političnem okraju Krško: kraji: Krško, Kostanjevica, Mokronog, Radeče in Krmeč;

v političnem okraju Kranj: kraji: Škofja Loka, Železniki, Sv. Križ, Kovor, Kranj, Trzic, Sv. Ana in Sv. Katarina; v političnem okraju Ljubljana okolica: občine M. D. v Polju, Zgornja Šiška, Moste in Vič; dalje kraji: Hrušica, Dobrunje, Štefanja vas, Bizovik, Vrhnik, Borovnica in Medvode; v političnem okraju Litija: občine Zagorje, Kotredež, Aržiše; dalje kraja: Litija in Gradec;

v političnem okraju Logatec: mestna občina Idrija, občina Spodnja Idrija in Lož, dalje kraji Stari trg, Planina in Spodnji Logatec;

v političnem okraju Radovljica: občine Jesenice, Koroska Bela, Dovje, Bela peč, Kropa, Radovljica in Kamna gorica, dalje kraj Kranjska gora;

v političnem okraju Rudolfovo: mestna občina Rudolfovo, dalje kraji Kandija, Žužemperk in Trebnje; v političnem okraju Kamnik: občine Domžale, Mengeš in Kamnik, dalje kraj Lukovica;

v političnem okraju Črnomelj: mesti Metlika in Črnomelj.

V vseh drugih občinah in krajih se smejo od 1. oktobra 1916. leta dalje za plačilo oddati sirova mast, izdelki iz masti in jedilno olje neposrednje porabnikom samo, ako se predloži in odvzame od pristojnega občinskega urada izdano potrdilo za dobivanje masti in jedilnega olja.

Po misli tega ukaza se smatra za sirovo mast: nesvrtta mast govede, prešičev, ovac in perutnine; za izdelek iz masti: iz sirove masti pripravljena čista mast, dalje slatina, kakorsihodi pripravljena, sirovo maslo, kuhano maslo, rastlinska mast, margarina in umetna jedilna mast.

Izkaznice za dobivanje sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja se izdajo

uradno, veljajo za eno osebo in so neprenosne. Izdajo se za štiri tedne, dajajo pa pravico dobiti tekom enega tedna samo tisto množino, ki pride na to razdobje.

Izkaznice za mast imajo šest odrezkov za vsak teden. Odrezki izkaznic za mast za osebe, ki opravljajo težko delo, so zaznamovane s „S“, izkaznice za otroke v starosti do treh let pa s „K“.

Potrdila za dobivanje sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja, ki jih izročajo občinski uradi, naj se izdajo za vsakočasno štiritedensko porabno dobo in urede tako, da se more en pot dobiti samo porabna množina za en teden.

Množino po teži, ki se lahko dobi z izkaznicami in potrdili, določi od časa do časa minister za notranje stvari, in se ta množina javno razglasi.

Izročitev izkaznic in potrdil je vsakokrat odvisna od izjave, da zaloge sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja v gospodarstvu skupaj ne presegajo množine 1 kg za vsako upravičeno odraslo osebo vštete otroke, več kot tri leta stare, in skupaj 1/2 kg za vsakega otroka v starosti od končanega prvega do končanega tretjega leta.

Ako gospodarstva, ki so na ta način izključena od dobivanja sirove masti, izdelkov iz masti in jedilnega olja, nimajo sirovega masla, izročijo naj se jim, ako zahtevajo in predložijo izjavo o množini in kakovosti svojih zalog, posebni izkazi za dobivanje 100 g, oziroma 50 g (za otroke) sirovega masla za vsako upravičeno osebo in za vsak teden, toliko časa, dokler se znižajo njihove zaloge masti, porabljač jih v dovoljeni izmeri, na spredaj omenjeno množino.

V izjavi zamolčane zaloge zapadejo v prid državi.

Določiti poslovalnice za oddajo izkaznic za dobivanje masti, izdelkov masti in jedilnega olja, in izdati podrobnejše predpise za izročanje izkaznic, oziroma potrdil je naloženo političnim okrajnim oblastvom.

Za vpisno knjigo, ki jo morajo po § 9. ministrskega ukaza z dne 30. avgusta 1916. l., drž. zak. št. 276, spisovati tisti, ki obrtno izdelujejo, podeljujejo, porabljajo ali prodajo sirovo mast, izdelke iz masti in jedilno olje, se predpisuje v ta to predpisani vzorec.

Prestopki tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih predpisov se kaznujejo po § 15. ministrskega ukaza z dne 30. avgusta 1916. l., drž. zak. št. 276.

Ta ukaz dobi moč na dan razglasitve. C. kr. deželni predsednik: Henrik grof Attems s. r.

Star papir. Ker primanjkuje papirni industriji surovini, porabljal se bo v izdelovanje novega tudi star papir. C. kr. vojnopomočni urad apelira na vse prebivalstvo, zlasti tudi na večje podjetnike, da naj hranijo ves star papir (pisma, zavoje, časnike, akte itd.). V očigled potrebi papirne industrije so se že dvignili zasebni kupčevalci, ki skušajo spraviti nase čim največje množine škartnega papirja in ga z dobičkom prodati v tovarne. Zato apelira država tembolj na vse kroge, da ne bodo papirja samo shranjevali, temveč ga po možnosti tudi odstopili le c. kr. vojnopomočnemu uradu, bodisi proti plačilu ali pa brezplačno. Država bo namreč papir prodajala tovarnam, dobiček se pa porabi za vojnopomočne namene, in sicer na Dunaju za c. kr. zaklad za vojaške vdove in sirote, na Češkem za deželno podružnico tega zaklada, v ostalih kronovinah pa za dotične vojnopomočne urade. Zato ravna vsakdo, ki star papir prodaja ali celo daruje državi, patriotično, ker pospešuje javne dobrodelne svrhe. Kako se bo vršila akcija v posameznostih, se bo še določilo. Zaenkrat se le vsakdo prosi, da starega papirja ne razmeče in da ga ne prodaja zasebnim podjetnikom. —

O tem se še poroča in pozivlje županstva: Vojni pomočni urad c. kr. ministerstva notranjih zadev upejalo je pobiranje starega odbranega papirja, da s tem na eni strani olajša v papirnatu industriji vedno se množee pomanjkanje surovine, na drugi strani pa da skupilo privede vojno pomožnim namenom. Dobitek oddal se bo vojno pomožnim uradom posameznih kronovin. Ker je pri županstvu samem, kakor tudi pri župnijskih uradih, pri šolskih vodstvih, v obrtnih in trgovinskih prodajalnah, pri graščinskih oskrbnistvih, in končno skoraj pri vsaki hiši najti stari nepotrební papir, pozivljem županstvo, da skozi sposobne osebe pobira stari nepotrební papir, kakor stare nepotrebne spise, časopise, pisma, zavitke itd. ter da ves nabrani papir, dokler ne pridejo nadaljnj ukazila shrani pri županstvu. Ker je dobiček te zbirke namenjen vojnookrbovalnim namenom se pričakuje, da bodo županstva to pobiranje z vsro krepkosti vodila in sposobne osebe postavila, ki bodo v celi občini nepotrebni stari papir nabirali.

Loterijske številke.

Trst, 20. septembra 85 9 11 52 66

Prošnja do kranjskih žen.

C. kr. avstrijski vojaški vdovski in sirotinski zaklad na Dunaju ima namen, ustanoviti pomožni zaklad za podporo vdov in sirot na bojnem polju padlih in v vojni ali na posledicah iste umrlih, ter onih svojcev padlih in umrlih, katere so slednji vzdrževali ali vsaj redno podpirali.

Da se pospeši to toli človekoljubno stremenje, naj se — v kolikor gre podpora vdovam in sirotam vojakov iz dežele Kranjske — v Ljubljani osnuje v najbližnjem času deželna organizacija.

Vzvišena naloga kranjskih žen je sedaj, da zastavijo svoje moči v korist te dobre stvari, in sicer ne le s tem, da redno prispevajo v obliki prostovoljnega ženskega vojnega prispevka, marveč tudi z dejanskim sodelovanjem, in sicer s tem, da poizvedujejo o družinskih in premoženjskih razmerah vojaških vdov in sirot, o delavnih prilikah, o stanovanjih za sirote itd.

Ženski vojni prispevek naj bode prav nizek: 20 vinarjev mesečno ali 2 K 40 v letno; poravna se ga lahko tudi enkrat za vselej s plačilom 50 kron.

Apelujem na dobro srce kranjskih žen in prosim vse one žene in dekleta, ki se hočejo udeležiti tega dobrotnega, sodelujočim obili blagoslov donajajočega dela, in ki se hočejo izjaviti pripravljenim, zgoraj zarisane misli tudi v krogu znancev razširjati in pridobiti temu delu še daljnih sotrudnic, da mi blagohotno dajo na znanje pritrdilo in ime in bivališče (stanovanje).

Vplačevanje ženskega vojnega prispevka se bode vršilo četrtletno ali celoletno po poštinih položnicah, ravnotako enokratno vplačilo zneska 50 kron.

Že danes naj omenim, da namerava ta ženska organizacija prirediti letos dne 4. oktobra v vseh mestih, trgih, in krajih Kranjske darilni dan, in da bode polovica čistega doneska pripadla c. kr. avstrijskemu vojaškemu vdovskemu in sirotinskemu zakladu ter po ena četrtina invalidnemu zakladu in avstrijski zvezi v obrambo jetike.

V Ljubljani, dne 21. avgusta 1916.

Marija grofinja Attems roj. grofinja Ceschi.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja povodom smrti moje ljubljene tete

Lucije Francelj

kakor tudi za spremstvo umrle k zadnjemu počitku izrekam prisrčno zahvalo. Posebno lepo se še zahvaljujem za pokojnici izkazano čast prečastiti duhovščini iz Stopič, osobito še preč. g. župniku za večkratne tolažilne obiske za časa njene bolezni, preč. g. prof. Gasperju Porenta, preč. o. franč. P. Pavelju Potočnik kot voditelju III. reda in drugim sosestram rajne tretjega reda, nadalje slavni Požarni brambi iz Stopič, ki je tudi preskrbela nosilec. — Vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plačaj stoterokrat!

Franciška Bučar.

Gor. Težka voda, 25. septembra 1916.

Listnica uredništva:

M. B. Marija Snežna, Štaj. — Vaša želja je tudi naša želja. Toda žalibog se naši Dolenjci veliko premalo zanimajo za svoj edini prekoristni domač list! Ustreči pa hočemo Vaši želji po svoji najboljši moči.

Krepka in zdrava dekla

katera ima veselje do domačega in poljskega dela, se sprejme takoj ali pa s 1. oktobrom. Plača K 26 mesečno. — Kje, pove upravnistvo „Dol. Novic“.

Lepo stanovanje

s tremi sobami in pritliklinami v prvem nadstropju je takoj za oddati na glavnem trgu v poprej Kopačevi-Pavčičevi hiši. Natančneje se izve pri trgovki g. Koširjevi v Novem mestu, glavni trg.